

4. Європарламент рекомендував надати Україні статус кандидата на вступ до ЄС. (01.03.2022). URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327201/>
5. Хмельницька В. «Сьогодні відбулася історична подія»: Зеленський про один з етапів перед вступом в ЄС. (18.04.2022). URL: <https://tsn.ua/ukrayina/sogodni-vidbulasya-istorichna-podiya-zelenskiy-pro-odin-z-etapiv-pered-vstupom-v-yes-2040460.html>
6. Посол ЄС: рішення про статус країни-кандидата для України може бути прийняте у червні». (10.04.2022).
7. Сидоренко С. Від Литви до Угорщини: хто в ЄС підтримує, а хто блокує швидкий рух України до членства. (25.03.2022). URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/03/25/7136607/>
8. Австрія пропонує створити для України новий механізм для підготовки до членства в ЄС. (05.06.2022). URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/06/5/7350719/>
9. Сидоренко С. Кандидатський максимум: як Єврокомісія пропонує просувати Україну до членства у ЄС. (19.03.2022). URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/03/19/7136258/>
10. Надання Україні статусу кандидата в ЄС. Звернення. (23.05.22). URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/3490064-nadanna-ukraini-statusu-kandidata-v-eszvernenna.html?fbclid=
11. Україна – це Європа: стартувала масштабна кампанія Embrace Ukraine на підтримку кандидатства України в члени ЄС. (23.05.22). URL: <https://mkip.gov.ua/news/7204.html>

Ключові слова: європейська інтеграція, Європейський Союз, глобальний виклик, прискорене надання, статус кандидата у ЄС, комунікаційна кампанія, євроінтеграційні прагнення, повномасштабне російське вторгнення.

Key words: European integration, the European Union, the global challenge, accelerated granting, EU candidate status, communication campaign, European integration aspirations, full-scale Russian invasion.

ЖУТОВА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського,
начальник кафедри стратегічних комунікацій,
кандидат наук з державного управління*

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Будь-яка кризова ситуація стає топ-темою для різних цільових аудиторій, тим більше, якщо така кризова ситуація – це війна, яка кардинально змінює формат роботи представників ЗМІ та журналістів. Крім заяв посадових осіб, аудиторії чекають на інформаційні повідомлення від представників ЗМІ, звісно кожна цільова аудиторія використовує свій канал поширення інформації. Під час ведення бойових дій журналісти повинні діяти так, щоб не заважати військовослужбовцям, не

завдавати шкоди національній безпеці і оперативно доносити правду та достатньо вичерпну інформацію своїм ключовим аудиторіям для того, щоб бути постійно їм цікавими. Наразі найшвидше інформація поширюється в соціальних медіа, зокрема через телеграм-канали, які часто і стають джерелом формування інформаційних повідомлень для новинних онлайн-ресурсів. Однією з важливих складових стратегічних комунікацій є зв'язки з громадськістю, робота з представниками ЗМІ та журналістами щодо висвітлення професійної діяльності будь-якої організації, як під час виконання повсякденних завдань, так і виконання завдань в умовах кризи.

«У час війни, особливо гібридної, важко збагнути, де є правда, а де брехня. Тому військовий репортер повинен ретельно продумувати методи своєї роботи, виклад матеріалу. Він має володіти теоретичними та практичними знаннями про всі деталі перебігу збройного конфлікту і, що не менш важливо, знати закони, які захищають його права, здоров'я та життя» [3].

До 24 лютого 2022 року журналісти, які висвітлювали діяльність підрозділів Збройних Сил України під час антитерористичної операції, а згодом операції Об'єднаних сил, діяли на підставі отримання дворівневої картки акредитації після проходження відповідних курсів або співбесіди та перевірки. В березні 2022 року Головнокомандувач Збройних Сил України підписав наказ, який регулює та встановлює роботу з акредитованими представниками ЗМІ під час правового режиму воєнного стану, крім того документ визначає ту інформацію, яку не можна розголошувати, передбачає порядок акредитації та правила роботи журналістів. Без такої картки журналісти не можуть працювати в гарячих точках. Це загалом прийнята світова практика.

Відповідно до Закону «Про інформацію», «кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів» [1].

Зазначеним законом представники ЗМІ та журналісти мають достатні гарантії діяльності. Виникає дилема подачі об'єктивної, неупередженої, оперативної та правдивої інформації, але з необхідністю дотримання правил поведінки із інформацією з обмеженим доступом. Отже, журналісти та військові повинні балансувати між оперативністю та нерозголошенням чутливої інформації, яка може вплинути на хід операцій та виконання завдань, але з дотриманням журналістських стандартів. Такий баланс може бути виражений у само цензурі: «держава Україна на правовому рівні має захищати кожного журналіста, але він у свою чергу має пам'ятати, що не має права нашкодити їй. Правовий апарат не може контролювати абсолютно кожне слово репортера, тому що це неправильно та може трактуватися як обмеження свободи слова. Самоцензура як свідомий акт доброї волі, акт перемоги здорового глузду над емоціями – це саме та дія, яка допоможе зберегти баланс в інформаційному полі України» [3].

Всього, в період з 24 лютого на кінець травня «від ЗМІ подано майже дев'ять тисяч заявок на акредитацію. З них перевірку не пройшли лише 94 особи, ще 21 було позбавлено акредитації. А загалом було видано 8207 дозволів на здійснення журналістської діяльності, 4829 з яких іноземцям» [2].

Отже, під час висвітлення подій в умовах кризи варто зважати на інтереси національної безпеки, в першу чергу, пам'ятати про об'єктивність подачі інформації відповідно до суспільного запиту на неї.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про інформацію»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Речник Міноборони Олександр Мотузьяник: «За останні роки в державі виросла ціла армія військових журналістів»: <https://nsju.org/novini/rechnyk-minoborony-oleksandr-motuzyanyk-za-ostanni-roky-v-derzhavi-vyroslo-czila-armiya-vijskovykh-zhurnalistiv/>
3. Імбіривська-Сиваківська Л. Правове регулювання ЗМІ під час збройного конфлікту. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2019. Випуск 45. С. 21–27

Ключові слова: національна безпека, війна, стратегічні комунікації.
Key words: national security, armed aggression, strategic communications.

ПИСАРЕНКО ЛАРИСА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри журналістики*

ФЕЙКИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Нова хвиля фейків та «вкидів» у вітчизняному інформаційному просторі ні для кого не новина. Розповсюдження дезінформації про українських військових, які нібито отримали СМС від росіян із «порадою» покинути зону ООС; поширення і нібито «наказ» Міністерства освіти й науки, де представлена неправда про мобілізацію студентів; масові повідомлення про нібито наказ Міністерства охорони здоров'я щодо евакуації лікарень у Києві, вивезення людей та обладнання в західні регіони нашої країни.

Перелік «вкидів» занадто довгий, і це не просто фейки, а частина продуманої інформаційної війни проти України. І в цій війні є свої правила, від яких залежить фізична і психологічна безпека кожної людини. Це особливо гостро відчувається в умовах війни, коли емоції, страх не дають можливості критично оцінювати, аналізувати ситуацію й ту інформацію, що поширюється в соціальних мережах.